

Föredragsdagarna.

Föredragsturnén är till ända. Den har denna gång omfattat 10 dagar och berört 7 platser inom Ormsö, Paschlep, Sutlep och Richholtz kommuner. Inalles ha hållits 30 föredrag, därav 16 av folkhögskolärarynnan, Dagmar von Essen, Borgå och 14 av undertecknad. Fröken von Essens föredrag berörde 1. "hemmet och dess hygien", 2. "hemmets trädgård" och 3. "matlagningskonsten", varjämte vid ett par tillfällen "finlandssvenskarnas bildningssträvande" berördes i särskilda föredrag. — Mina föredrag behandlade 1. "växternas näringsbehov", 2. "husdjurens näringsbehov" och 3. "erinringar ur estlandssvenskarnas historia."

Föredragen voro å samtliga platser väl besökta trots den av pågående skördearbeten betingade brådskan å fält och loge. Tydliga bevis för intresse och tacksamhet kommo oss också överallt till del. Man var särskilt tacksam för att denna gång hemmet och dess frågor blevo avhandlade. Och med mera förståelse och sakkännedom kunde ej dessa frågor bli behandlade än som skedde i fröken von Essens utmärkt instruktiva och sympatiska föredrag. Det var mig en synnerlig tilltredsställelse, att till årets föredragsdagar vinna biträde av en folkhögskolan och svenskhetssträvandena så hängiven person som fröken v. Essen. Hennes namn tillhör den finlandssvenska folkhögskolans bästa, och Borgå folkhögskola, där hon är föreståndarinna (husmoder), är Finlands äldsta (40 år). Men fröken v. Essen har utfört även

förenings- och kulturellt arbete utanför skolan. Bl. a. har hon en tid varit ledare av hela Finlands Lotta Svärds-organisation.

Jag måste här nämna, att fröken v. Essen var både rörd och glad över såväl den fötroendefulla välvilja som mötte henne under resan i svenskbygden som över den trofaste, redliga svenskheten i Aiboland, förnimbar ej blott i modersmålet utan även folkets kynne och gärning. I ett brev till mig dröjer hon vid många namn på personer hon lärt känna på Nuckö och Ormsö. Hon minnes dem med tacksamhet.

Så tillfogor jag här ett tack för allt intresse och all välvilja som vi fingo röna under reseturnén. Ett tack särskilt till dem som så beredvilligt åtog sig besvär med lokalanskaffning, inkvarterningar och skjutsar. Och sist ett tack till vännerna i Bergsby och Höbring, som gävo de sista kursdagarna en så festlig avslutning genom anordnade av kaffeserveringen och körsången. Tack för allt!
Emil Adalberth.

Faktor John Nyman †

Disponenten för Ekenäs Tryckeri, faktor Johan Byman, avled plötsligt lördagen den 29 sept. Han hade slutat sitt arbete på tryckerikontoret och var på väg till sitt hem, då dödsbudet kom. Man fann honom sittande död på en soffa i parken. Dödsorsaken var hjärtförslamning.

Faktor Nyman var en synnerligen duglig och skötsam man på sitt område. Under hans ledning utvecklades tryckeriet på ett

mycket framgångsrikt sätt. Där tryckas numera en hel del tidningar och tidskrifter.

Han var född i Kronoby 1857 och hade en 56-årig verskambet i typografiens tjänst bakom sig. — En hedersman var han, en man av äkta svensk-österbottnisk kärnstam.

Faktor Nyman var far till f. d. lärarinnan vid svenska skolan i Reval frk. Ester Nyman. Vidare har faktor Nyman, en svenskhetsvän som han var, varit intresserad av svenskarnas strävanden i Estland. Under denna tid "Kustbon" trycktes i Finland var det delvis han som skötte redigeringen. förutom att tidningen trycktes i Ekenäs tryckeri. Kustbo.

Föredrag.

I de närmaste dagarna företager riksdagsman H. Pöhl en föredragsresa till Nuckö och Vormsö, varvid det nuvarande politiska läget och riksdagens arbete komma att belysas.

Föredragen hållas på följande tider och å nedannämnda orter.

På Birkas söndagen den 28 okt. kl. 3 e. m. På Vormsö, Hullo måndagen den 29 okt. kl. 5 e. m.

Birkas.

Folkhögskola började sin 9:de årskurs den 15 oktober. Av 30 antagna elever hade 27 anlänt till kursens början, varjämte 1 bevärd några dagars uppskov. 45 anmälningar hade inkommit.

De inskrivna 28 eleverna fördela sig på följande kommuner:

Ormsö kommun	11 st
Richholtz	7 ”
Paschlep	2 ”
Sutlep	3 ”
Runö	2 ”
Rågö	1 ”
Wichterpal	1 Sa 28

Det är oss en särskild glädje att 2 elever kommit från Runö ävensom att Rågö och Wichterpal blivit representerade i kursen.

F. Adalberth.

Riksdagen.

En av de viktigaste frågor, som varit under debatt under den gångna veckan, är frågan om 1^{1/2} milliard kr. utrikeslån för städerna.

Städerna äro i behov av medel för att bygga bostäder, stenlägga gator, bygga vattenledningar m. m. Jordbrukarne (agrarerne och nybyggarne) opponera sig mot lånet, framhållande, att det blir för dyrt, samt att städerna ej behöva förstoras med nya bostäder osv., utan stadsborna och de arbetslösa borde beredas möjlighet till bosättning på landet.

Ävenså framhålla motståndarne att jordbrukarne sakna mycket kännbart jordbruks- och byggnadslån, som ej kunnat upptagas.

Lagförslaget hänsköts till utskottet och kommer nog fram igen och antagligen i reducerad form.

Uppståndelse väckte även ett av 4 partier inlämnat lagförslag om rivningen av ryska, (grekisk-ortodoxa) kyrkan på Domen i Reval.

Denna kyrka uppfördes år 1888, under kejsar Alexander den III. regering, på initiativ av dåvarande guvernören Schahovsky. Kyrkan tillkom av rent politiska motiv och skulle vittna om huru Ryssland erövrat, underkuvat och uppslukat det protestantiska folket i Baltikum. Huru som helst, så blir lösningen av denna fråga rätt så kinkig, då de ortodoxa, isynnerhet de ryska talande, stämpla förslaget, som trosförhållande, och då man räknar med omkring 12% grekisk-ortodoxa i landet, går det ej så lätt och slätt som föreslagningsstälarna i början trodde.

Det är mycket möjligt att lagförslaget, som hänskjutits till utskottet, förkastas.

I de närmaste dagarna kommer den nya kriminallagen, som utarbetats av lagutskottet, till be-

handling. Lagen, som omfattar 647 paragrafer, påstås vara en av de bästa i sitt slag.

Radiostationerna.

Rundradiostationen i Reval har trots ivriga ansträngningar ännu icke lyckats stabilisera sin våglängd. Sålunda har man försökt med olika sådana, men ideligen ha störningar förekommit. Icke endast den omständigheten stör att många utländska stationer arbeta på samma våglängd utan även att grannländerna betydligt förstärkt sina stationers kapacitet. Sådant är förhållandet inte endast hos oss utan även i flera andra länder. Detta sakförhållande tvingar att företaga en ny fördelning av våglängderna.

Vid den i september d. å. i Bryssel avhållna telegrafkongressen höllo de Europeiska delegerade rådplägning sinsemellan, varvid även regleringen av rundradiostationernas våglängd diskuterades. I början opponerade sig några länders delegerade, t. ex. Englands o. a. mot förslaget att sammankalla en konferens för den sakens skull, men läto de senare övertala sig. I början på nyåret är sammankallandet av en konferens till Prag att emoste.

Radiostationen i Hapsal, som håller förbindelse med avlägsnare länder arbetar för närvarande med en kapacitet av endast 10 kw. Denna kraft garanterar icke till fredsställande arbete, särskilt under sommarmånaderna, varför man också anser sig böra öka dess kapacitet med 5 å 10 kw. samt införa några förbättringar, så t. ex. att taga den nödvändiga energin direkt från högspänningsnätet för att undgå den strömförlust, som annars är oundviklig vid strömmens transformation.

Poststyrelsen har från utlandet mottagit en mängd anbud, av vilka ryska radiotrustens såväl vad priset angår som tekniskt, är det ändamålsenligaste.

Beställningens avgivande sker redan i närmaste dagarna, och sålunda är aretsresultatet redan att emotse i början av det nya året.

Känsliga barometrar — svenskt precisionsarbete.

Svensk ingenjörskonst och precisionstillverkning ha firat en ny triumf genom de mätninginstru-

ment av lufttrycket, vilka tillverkas av den bekanta firman G. E. Johansson i Ekskilstuna. Dessa instrument, som efter uppfinnaren, den svenske ingenjören G. Paulin, fått namnet Paulineroider, äro så utomordentligt känsliga, att höjdskillnader på endast några få decimeter ge ett avläsbart utslag. De för vanliga barometrar karakteristiska „efterverkningarna“ — visaren flyttar sig vid knackning — och missvisningar äro på det nya vetenskapliga instrumentet faktiskt rubricerade till noll.

Der Sven Hedin, som under sitt senaste besök i hemlandet haft tillfälle, att prova „Paulin“ och fört med sig ett par av dessa instrument till Asiens öknar, har uttryckt sin stora förstjusning över deras funktion, som i hög grad underlättar hans arbete. Från geografiska sällskap och framstående vetenskapsmän i utlandet föreligga de amplaste lovord.

Enbären som medicin.

Enbären äro sedan gammalt kända såsom upplivande medel.

De verka urin- och svett drivande och användas inom medicinen. Bären innehålla druvsocker, harts och en flyktig olja. Enbärdricka är både välsmakande och hälsosam.

I folkmedicinen är enbusken en av de mest populära bland växter. Bränd inne i rum, är veden smittrenande. Röken (eller ångan) av busken dödar i sjukrum befintliga bakterier, svamp och ohyra. En liknande mission utför enen inom den mänskliga organismen.

Enbären eller avkoket på dem „röka ut“ både mun mage och göra dem för någon tid oemottagliga för smitta. Vårdare av personer, liggande i scharlakansfeber, smittkoppor, tyfus, kolera m. fl. smittosamma sjukdomar, tillrådas att under hela sjukdomstiden gå och tugga enbär. De ge god smak i munnen och befördra även matsmältningen. Får någon av omgivningen skadliga ämnen i sig från sjukrummet, oskadliggöres dessa vid inträdet i mun eller näsa.

Personer med svaga magar rekommenderas (av Kneipp) en kur på enbär. Första dagen skola de tugga fyra enbär, andra dagen fem, tredje dagen med lika många (14, 15) bär. Sedan tager man om kuren i motsatt ordning eller

å, att bärens antal minskas med ett om dagen.

Vid sten- och njurgrus-, vid njur- och leverlidanden ha enbären av gammalt ett gott rykte. Så ock vid alla de fall, då det gäller att ur kroppen avlägsna illaluktande gaser, uppstötningar och slem.

Mot begynnande vattnot är avkok på unga skott av enbusken ett utmärkt medel. Det är även blodrenande. *S.mannen.*

Skolböcker.

På lärdagen på Birkas i juni hade man som diskussionsämne bl. annat även läroboksfrågan. Det finns ämnen, där vi ovillkorligen behöfde egen lärobok t. ex. i historia. Men så ha vi ju också gott hopp om, att få en sådan.

Å andra sida näro vi nog lyckliga, att redan äga utmärkta läroböcker in en del ämnen. — Major Mobergs Skolrumsgymnastik i bild (folkskollärareseminariet, Uppsala) är alldeles ypperlig i gymnastik för våra förhållanden.

Åt fotbollsspel böra lärare fr. o. med denna höst ge utrymme i skol-gymnastiken. Genom direktör F. Bökman, Stockholm, ha Reval, Rågö och Höbring skolorna fått fotbollar. Korkis och Wichterpal skolorna hede redan i somras fått var sin fotboll av läraren. Det blir fart i gossarna, ska ni få se.

I undervisning i svensk rättsskrivning och grammatik är V. Sjögrens bok utmärkt. Men hellre ville jag rekommendera dr. K. J. Hagfors — Folkskolans Språklära.

I klarhet och enkelhet är den alldeles enastående i sitt slag. I våra skolor bör den införas som officiell lärobok.

Innevarande år har dr. Gideon Danell, utgivit Kort svensk språklära, Glerups förlag, pris 90 öre. I folkskolans V o. VI klasser borde den finna användning i våra skolor. Som handbok i svenska för läraren är den oundgänglig. En kort framställning av svenska språkets historik, dess utbredning samt en kortfattad stilistik öka ytterligare dess värde.

Vi böra känna oss stolta och tack samma över, att vi verkligen ha tillgång till så ypperliga skolböcker i gymnastik samt svensk rättsskrivning och grammatik som de ovan nämnda. *Alex Samberg.*

Ditt och ditt.

Det hände häromdagen i Köpenhamn, att en bilförare varit ute på frukost med sina vänner. Senare på dagen blev han en av de medagerande i en kollision och fördes till polisstationen för att undergå „Spiritusproven“. Han fick addera och subtrahera, balansera på en golvtilja, stå på ett ben med slutna ögon o. s. v. Plötsligt frågade läkaren:

— Vad heter kungen och hur länge har han regerat?

— Det vet ju varje småbarn, blev motorförarens förbluffande svar, ska vi inte hellre ta hela kungalängden?

Varpå chauffören räknade upp alla kungarna från Gorm den Gamle till Ghristian X.

Han förklarades nykter med stor marginal.

I Småland kan som bekant allting hända. Om man får tro Vetlanda Tidning, och varför skulle man inte få det, har följande inträffat: — — —

En torpare John Hjälms i Alsheda socken var häromkvällen utåt sina marker, där hans får gingo i bete, varvid han överraskades av att en räv i allsköns ro höll på att inta sin aftonmåltid genom att dia en av tackorna i fårskokken. Fylld av häpnad stod ägaren till fåren som lamslagen. Då han förvissat sig om, att det i alla fall var rena verkligheten, gick han närmare, varvid snyltgästen fann klokast avlängsna sig, fast han tycktes finna sig väl tillfreds med sin „fostermor“, ty hon såg sig om med långtande blickar,

Bara nu inte författaren av ovanstående hade en räv bakom örat.

„Malmgren skulle icke behövt dö“.

Norska Aftenposten berättar att biografteatern Colosseum i Oslo senaste vår träffade avtal med ryssarna om inköp av den film, som togs vid Spetsbergen från isbrytaren Krassins däck och bl. a. även i det ögonblick då flygaren Tjuhnovski och den ryske filmfotografen från flygmaskin observerade Malmgrengruppen, varvid de tyckte sig märka tre män på isen. Colosseum borde ha erhållit denna film redan den 15 september, men tills vidare har teatern icke fått mottaga den.

Lärareförbundets representantförsamling.

Estniska lärareförbundets representantförsamling avhålls den 28 oktober kl. 9 e. m. i Reval, Rataskaevu t. 22

Svenska lärareförbundets styrelse.

Det uppgives, att Italiens regering hos rådsregeringen gjort framställning om att filmen icke skulle förevisas i sitt nuvarande skick. Härav drages den slutsatsen att filmen verkligen visar tre män på isen. Den tyske författaren Ernst Toller, som nyligen besökt Ryssland, har nppgivit att det, såsom han uttrycker sig, av filmen framgår »att Malmgren icke skull ha behövt dö».

Komplott mot Sovjet avslöjad.

Statspolitiska förvaltningen med delar, att den lyckats avslöja en hela Ryssland omfattande sammansvärjning mot sovjetmakten. I Leningrad, Moskva, Charkov, Odessa och Kiev ha en mängd häktingar ägt rum. Bl. a. ha cheferna för i Odessa och Kiev förlagda armékårer häktats. De anklagas för att ha tolererat bolsjevikiöntlig propaganda bland sina trupper.

Då bland de häktade i Leningrad finnas flera elever vid konstakademien, vilka häktats på angivelse av akademiens rektor, Éssén, ha studenterna organiserat en demonstration mot rektorn, De mera moderata sökte förmå Lunatjarski, som befann sig i Leningrad på genomresa till Moskva, att medla. Denne lovade komma till studentmötet, men i sista ögonblicket anmälde han sig sjuk. Efter detta antog studentmötet en skarp resolution med yrkande, att både rektor och Lunatjarski skulle avskedas från sina poster, då den förre förlorat elevernas vid konstakademien och den senare hela den ryska studerande ungdomens förtroende.

22 studenter blevo efter resolutionens antagande häktade.

Ned med bolsjeviker!

Allmänt samtalsämne i Moskva är en skandal, som nyligen timat vid den stora Moskva fabriken Trechgornaia Manufaktur.

Ledarna för den antireligiösa rörelsen ha beslutit förvandla den inom fabriken befintliga kyrkan till en arbetarklubb. Men då kyrkan varit utarrenderad till ar-

beärna, måste deras samtycke sökas. Ett möte utlystes, på vilket bl. a. största delen av de vid fabriken inskrivna 1,800 kommunisterna jämte medlemmar av kommunistiska ungdomsförbundet närvaro. Inalles var mötet besökt av över 3,000 arbetare. Talaren för de antireligiösa hade knappast öppnat munnen, förrän det blev allmänt uppror i församlingen. Man skrek: „Ned med bolsjevikerna! Ned med de gudlöse! Ned med med juderegeringen!“ Mötet upplöstes i oordning, sedan tillkallad polis med våld utrymt möteslokalen inga häktningar ha hittills företagits.

Det skedda har gjort ett starkt intryck i Kreml.

St. Mikaelssamlingen.

28. okt. ingen gudstjänst
(Pastor i Riga).
31. okt. Reformationsdagen.
Aftongudstjänst kl. 7,30.
4. nov. Allhelgonadag.
Högmässa kl. 10,30.
6. nov. Gustaf-Adolfsdagen.
Vespargudstjänst kl. 6.
11. nov. 23. sönd eft
tref.
Högmässa m. natt-
vardsg. Nargö. Föredregat 1.
nov. inställes, på grund av Dok-
tor Beskows ändrade resa.

NORRKÖPINGS APOTEKÄRES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG
Grundat 1874
Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik
Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Sågutgods.

Aktiebolaget
Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJETERGÅRDEN, 52, 76, 203, 4, 608 103.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03
LIVFÖRSÄKRING

BRANDFÖRSÄKRING

TRANSPORTFÖRSÄKRING

OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa sig till över

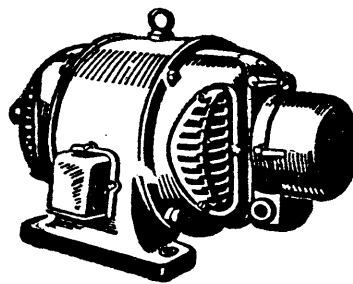
➔ **över hundra millioner cent.** ➔

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

➔ **Försäkra Edert liv och Eder** ➔
➔ **egendom medan tid är!** ➔

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

ASEA-MOTORER

TRANSFORMATORER OCH
APPARATER FÖRSÄLJAS

av
El. Büro LINKE & MARTINSON
Kings tån. 10, Reval.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA,
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glasera.
Fasadtegel Dräneringsrör.

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen.

SOVPLÅTSBILJETTER

Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS-
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau

Göteborg — Stockholm — Malmö

Betald annonsplats

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
länds Taberg.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlkeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

i alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.
Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet,
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr.
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Aktiebolaget

ESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO.

Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.

Goda kvalitéer och billiga priser

SVEABLANDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Crevturgatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
mil av Vadsstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
slällningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.